

Elvia AS
v/ Joachim Aschim

Saksbehandler, innvalgstelefon
Gunnar Bjar, 69247120

joachim.aschim@elvia.no

Tillatelse til arbeid i rotsonen til tre med misteltein - Gbnr. 1/2736 i Moss kommune

Statsforvalteren gir tillatelse til arbeid i rotsonen til et lindetre med misteltein på gbnr. 1/2736 på Jeløya i Moss kommune i forbindelse med planlegging av strømkabel fra Jeløy transformatorstasjon til fergekaia. Søknaden om å felle treet avslås. Elvia må eventuelt komme tilbake med ny søknad om felling etter at utredning av alternativer er gjennomført.

Bakgrunn for saken

Vi viser til deres søknad datert 30.03.2022. Dere har søkt om tillatelse til om nødvendig å felle et lindetre med misteltein ved kanalen på Jeløya. I søknaden heter det bl.a.:

«Moss Havnevesen v/ Bastø Fosen AS har behov for å etablere et ladeanlegg i forbindelse med at fergene skal elektrifiseres. Et ladeanlegg vil derfor være avhengig av å forsynes med strøm fra Jeløy transformatorstasjon. Elvia AS ønsker å etablere ny jordkabeltrasé fra Jeløy transformatorstasjon til det nye ladeanlegget, via Jeløykanalen.

Elvia har sammen med kommunen vurdert flere alternative traseer. (...) Det er ønskelig å etablere ny jordkabeltrasé fra Jeløy transformatorstasjon til gnr. 1 bnr. 2736, hvor det videre skal legges kabel i sjø et stykke gjennom kanalen før den tas opp igjen på kanalens østside. Der sjøkabelen går i land på Jeløykanalens vestsida (...), vil det bli nødvendig å foreta grunnundersøkelser og graving i forbindelse med etablering av kabler. Vi ser at arbeidene kan komme i konflikt med lindetreet på eiendommen.»

Det opplyses videre i søknaden at Elvia opprinnelig hadde planlagt å legge traseen gjennom Kanalparken, men at kommunen som grunneier hadde innsigelser mot dette på grunn av risiko for skader på de gamle trærne i parken. Den traseen som nå utredes, er valgt i fellesskap med kommunen og andre instanser.

Videre heter det i søknaden:

«Det presiseres at Elvia må undersøke traseen nærmere for å kunne med sikkerhet si om alternativet er teknisk gjennomførbart. Imidlertid vil disse undersøkelsene også kunne skade det aktuelle treet, da en må grave opp rundt stammen, røttene og borre vertikalt ned for å sjekke grunnforholdene. Siden en da vil kunne skade treet, og dermed mistelteinen, må det uansett søkes om dispensasjon. Dersom traseen viser seg ikke å være teknisk gjennomførbar, vil Elvia se nærmere på de andre alternativene (...).

Elvia bemerker at treet skal søkes bevart så langt det lar seg gjøre. Moss kommune setter som vilkår at en sertifisert arborist må veilede underveis i prosessen knyttet til følgende; graving i dryppsoner, gravedybde, bruk av luftspade, evt. rotkapping. Det er i fare for at treet ikke kan reddes at Elvia her søker om dispensasjon fra fredningsforskriften.

Elektrifisering av fergene er et miljøtiltak og vil være et betydelig grep for å redusere klimautslipp. Det er helt avgjørende med tilstrekkelig strømforsyning for å kunne realisere samfunnsnyttige mål som dette. Utbygging av strømmettet kan i enkelte tilfeller medføre at vegetasjon, naturverdier eller annet blir berørt, imidlertid mener vi at fordelene med at fergene nå blir elektrifisert overgår ulempen med at et lindetre med misteltein står i en viss fare for å måtte felles.»

I vedlegg 3 til søknaden er det vist til tre alternative kabeltraseer. I tillegg til de to nevnt ovenfor, er det skissert et alternativ 3 ved vestre kanalbrygge. Elvia har fått opplyst at ilandføring ved kanalbryggen kan påvirke kommunens framtidige utbyggingsplaner i området.

Lovgrunnlag

Forskrift om vern av fredning av misteltein ble fastsatt ved kongelig resolusjon av 29.10.1976. Formålet med fredningen er å bevare en art som både regionalt og i landsmålestokk er svært sjelden, og er av stor naturvitenskapelig interesse.

I henhold til forskriften pkt. III kan departementet gjøre unntak fra fredningsbestemmelsene for bestemte institusjoner eller for bestemte personer når det gjelder vitenskapelige undersøkelser og arbeider eller tiltak av vesentlig samfunnsmessig betydning, eller når formålet med fredningen krever det. Myndigheten til å gi dispensasjon ble senere overført til daværende Fylkesmannen, nå Statsforvalteren.

Det følger av naturmangfoldloven (nml) § 7 at prinsippene i lovens §§ 8-12 skal ligge til grunn som retningslinjer ved behandling av søknaden. Dette innebærer at kunnskapsgrunnlaget i saken skal være tilstrekkelig. I tillegg skal prinsippene om føre-var, samlet belastning på økosystemet, kostnader ved miljøforringelse og miljøforsvarlige driftsmetoder vurderes.

Vi skal også ta hensyn til forvaltningsmålet i nml. § 5 om at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder.

Videre skal hensynet til vern av misteltein avveies mot andre samfunnsinteresser, jf. nml. § 14.

Statsforvalterens vurdering

Misteltein har en svært begrenset utbredelse i Norge med hovedforekomster rundt midtre del av Oslofjorden. Det er svært rike forekomster lokalt i Horten/Borre, og en forholdsvis tallrik bestand i Moss/på Jeløya.

Mistelteinen har i flere år hatt en positiv utvikling, men bestandsøkningen skjer hovedsakelig innenfor det kjente utbredelsesområdet. Artsdatabanken klassifiserer nå den norske bestanden som livskraftig.

Statsforvalteren kan gi dispensasjon til felling av trær med misteltein dersom vilkårene i dispensasjonsbestemmelsen er oppfylt. I dette tilfellet må søknaden vurderes opp mot vilkåret om vesentlig samfunnsmessig betydning av tiltaket. Bakgrunnen for søknaden er arbeidet med å elektrifisere Bastøfergene. Pr. i dag er det etablert ladeanlegg i Horten, men ikke i Moss.

Klima- og miljødepartementet ga 28.01.2014 dispensasjon fra forskriften om fredning av misteltein. Departementet skrev bl.a. følgende: «*Vesentlig samfunnsmessig betydning*», som er det alternativet som er aktuelt her, er et strengt formulert vilkår og det er på det rene at det i utgangspunktet skal en del til for å se vilkåret som oppfylt». Departementet ga dispensasjon bl.a. med henvisning til at det var snakk om å sikre en trafikk sikker adkomst for skoleelever og at det ikke var snakk om en ødeleggelse fordi treet skulle flyttes.

Departementet ga også en dispensasjon 13.03.2015. Her gjaldt det felling av et tre av sikkerhetshensyn.

I begge sakene la departementet vekt på at bestanden av misteltein er vurdert som livskraftig. Departementet skrev at siden arten er fredet, er den samlede belastningen arten utsettes for, av et relativt beskjedent omfang, jf. naturmangfoldloven § 10. Departementet la også stor vekt på en avveining mot andre samfunnsinteresser i henhold til § 14.

Statsforvalteren anser departementets avgjørelser, og begrunnelsene for disse, som relevante i vurderingen av den aktuelle søknaden.

Både nasjonalt og globalt satses det i dag sterkt på tiltak for å redusere utslipp av klimagasser. Elektrifisering av transport inngår som en del av dette arbeidet. Sammenholdt med føringen i § 14 om avveining mot andre samfunnsinteresser mener vi det aktuelle prosjektet oppfyller fredningsforskriftens krav til vesentlig samfunnsmessig betydning. Dette innebærer at det er hjemmel i forskriften til å gi dispensasjon. Statsforvalteren må fortsatt gjøre en totalvurdering av om søknaden helt eller delvis bør innvilges.

Det framgår av søknaden at det ikke er fastslått at bruk av den aktuelle traseen vil medføre behov for å felle treet. Det må imidlertid gjøres grunnundersøkelser i treet's rotsone, og dette vi kunne medføre skader på røttene. Det er fra kommunens side satt krav om bruk av trefaglig ekspertise (arborist) og spesielle teknikker for å minimere skadene.

Vi er enige i vurderingen av at grunnundersøkelsene vil kunne medføre rotskader, men vi legger til grunn at skadene kan begrenses ved at kommunens krav oppfylles. Det virker lite sannsynlig at skadene vil føre til at treet dør. Vi finner det riktig å gi dispensasjon for grunnundersøkelsene.

Vi finner det derimot ikke riktig å gi tillatelse til felling av treet nå. En slik løsning må anses som siste utvei. Vi mener derfor det må legges stor vekt på å finne en trasé og metoder som ikke krever at treet fjernes. Erfaringsmessig vil det svært ofte være mulig å finne løsninger som gjør at trefelling kan unngås. Vi mener at felling i dette tilfelle kun kan bli aktuelt dersom alle aktuelle alternativer er utredet, og det framstår som urimelig komplisert og/eller kostbart å bevare treet.

I vurderingen av denne saken anser vi kunnskapsgrunnlaget i saken som tilstrekkelig, jf. nml § 8. Bestandssituasjonen for misteltein er relativt godt kjent. Førre-var-prinsippet, jf. § 9, tillegges derfor liten vekt.

Kostnadene ved bl.a. bruk av arborist og spesielle teknikker i prosjektet må dekkes av søker/tiltakshaver, jf. § 11. Ved at slik kompetanse og slike teknikker benyttes, anser vi kravet om miljøforsvarlige teknikker som oppfylt, jf. § 12.

Etter en samlet vurdering finner vi at søknaden delvis kan innvilges. Det bør etter vår vurdering ikke gis dispensasjon for å felle treet på nåværende tidspunkt.

Vedtak

Statsforvalteren gir tillatelse til arbeid i rotsonen til et lindetre med misteltein på gbnr. 1/2736 i Moss. Tillatelsen er gitt med hjemmel i forskrift om fredning av misteltein pkt. III.

Det gis ikke tillatelse til å felle treet.

Tillatelsen til arbeid i rotsonen gis under forutsetning av at de krav som er stilt av Moss kommune om bruk av trefaglig kompetanse og spesielle teknikker for å minimere rotskader, oppfylles.

Statsforvalteren har bare vurdert søknaden etter fredningsforskriften. Vi forutsetter at det innhentes tillatelser etter annet lovverk om nødvendig. Statsforvalteren vil eventuelt kunne komme inn igjen i saken i den forbindelse.

Klageadgang

Dere kan klage på dette vedtaket til Miljødirektoratet innen tre uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Klagen skal sendes til Statsforvalteren. Klagen må inneholde opplysninger om hvilket vedtak som påklages, årsaken til klagen, hvilke endringer som ønskes og eventuelt andre opplysninger som kan ha betydning for vurdering av klagen. Partene i saken har adgang til å gjøre seg kjent med sakens dokumenter. Den som klager kan be om at iverksettelsen av vedtaket utsettes.

Med hilsen

Karsten Butenschøn
seksjonssjef
Klima- og miljøvernavdelingen

Gunnar Bjar
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:
Moss kommune